

Kort sagt

Filmene set af
Per Calum (P.C.)
Ebbe Iversen (E.I.)
Asbjørn Skytte (A.S.)

BESKIDT KØTER

Instruktør: PHILIPPE MORA

Denne australske film beretter om den autentiske lovløse Daniel Morgan, der huserede i det sydlige Australien i midten af det 19. århundrede, indtil myndighederne efter en storstilet og meget hidsig menneskejagt fik taget livet af ham – primært, fordi han selv var blevet træt af den evige flugt. Det er disse blodtørstige myndigheder, der er filmens groteske tegnede skurke, mens Morgan er mere diffus i konturerne – filmen lader forstå, at han kom ind på forbryderbanen ved et tilfælde, at en urimeligt hård fængselsstraf øgede hans obsternasighed, og at han egentlig var en flink, noget forvirret og meget lidt morderisk fyr. Forvirret må han nødvendigvis virke, siden han spilles af den altid neurotiske Dennis Hopper, og filmen er også en anelse forvirret over for sine egne virkemidler, som svinger mellem det effektjagende og det »dokumentarisk« overbevisende. Dermed bliver »Beskidt køter« for ujævn til at være rigtigt vellykket, og psykologisk er den utilfredstillende. Men den rummer en række vellykkede enkeltscener og er instrueret med teknisk hånddelag og med en intensitet, som fascinerer. (Mad Dog – Australien). E.I.

BLUES BROTHERS

Instruktør: JOHN LANDIS

Som filmskaber hører John Landis endnu til de relativt uforudsigelige, men efter »Delta-kliken« og nu »Blues Brothers« er det i hvert fald muligt at konstatere en ustyrlig trang hos Landis til at komme videre – for enhver pris. Landis stræber efter vitalitet for vitalitetens skyld, og det medfører naturligvis at hans film ofte får et stakåndet præg. Det forcerede præger ikke mindst en »udvendig« og meget larmende musikalsk farce som »Blues Brothers«, selv om John Belushi og Dan Ackroyd med deres bevidste dead panstil er ganske effektive i deres bestræbelser på at sætte Chicago på den anden ende. Meget i filmen er dog udpræget mekanisk. Den egentlige kvalitet i »Blues Brothers« er først og fremmest, at den tør hylde en musik, der ikke er meget *in* i vore dage, og at Landis som *rhythm 'n' blues* musikkens repræsen-

tanter har valgt store talenter som Aretha Franklin (hvis »Think« er filmens bedste nummer), Cab Calloway (der endnu engang serverer sin »Minnie the Moocher«), Ray Charles og John Lee Hooker. (Blues Brothers – USA 1980). P.C.

CRUISING

Instruktør: WILLIAM FRIEDKIN

»Cruising« er en deprimerende omgang at overvære. Den fuldender Friedkins nedtur fra en position for en halv snes år tilbage som en af det nye Hollywoods største begavelse, og den er ganske enkelt det værste, han endnu har budt sit publikum. Dobbelt deprimerende er det, fordi talentet tydeligvis stadig er til stede i de enkelte billeders kompositioner og dynamiske stemninger, men det er altsammen bare en lækker fernis, bag hvilken er gemt et spekulationsnummer af værste slags. Historien er ellers spændende nok: en ung politibetjent sendes af sin overordnede under dække for at dykke ned i New Yorks homoseksuelle sado-masochistiske miljøer med den opgave at afsløre en bestialsk morder blandt denne minoritet i minoriteten. Men Al Pacino, som jo ellers er en talentfuld skuespiller, er i denne hovedrolle helt ladt i stikken af sin instruktør, som åbenbart ikke har anet, hvad han ville bruge ham til. Han forbliver et tomt postulat uden for tilskuerens interesse. Nyder han i virkeligheden den fornøjelse, han udsættes for? Ødelægger det forholdet til kæresten? Motiver og personkarakteristik flagrer som løse ender, og den åbne slutnings antydning, at han efter morderens tilfangetagelse selv forsætter myderierne, er rent bluff. I stedet kaster filmen sig med nyfikenhedens kommercielle overfladiskhed over miljøets specialiteter. Mellem de blodige mord præsenteres vi for alt fra *cock sucking* til *fist fucking* i en vrængende, voyeuristisk stil. Den danske annonce advarer publikum om, at filmen kan virke stødende. Det tør siges. Den er en kvalmende, diskriminerende, sensationalistisk udlevering af en minoritet. Føj for pokker! (Cruising – USA 1980). A.S.

DØDENS DRABANTER

Instruktør: JOHN IRVIN

Uden at have læst Frederic Forsyths roman vil jeg gætte på, at Irvins spillefilm-debut er bedre end romanforlægget. Forsyth er nok blandt de bedre af tidens thriller-forfattere, men egentlig menneskeskildring og troværdig atmosfære er ikke blandt hans kendetegn. Irvin kan begge dele (som hans TV-serie efter Le Carrés »Tinker, Tailor, Soldier, Spy« bevidnede), om end det i »Dogs of War« først og fremmest er atmosfære mere end psykologi, der udmærker filmens skildring af lejesoldater uden mange moralske overvejelser i forbindelse med jobbet. Det er noget om et multinationalt firma, der gerne vil have regenten i en fiktiv afrikansk stat vipet af pinden, så selskabet kan fungere mere fordelagtigt. Lejesoldatens udforskning af

forholdene og senere hans og hans kumpans planlægning af jobbet er det bedste i filmen, selv om den sidste trediedel af historien – lejesoldaternes angreb, der er ren action – er forbløffende drevent lavet. Irvin disponerer sine effekter meget sikkert. Christopher Walken klarer filmens hovedrolle med sin personlige udstråling, men der har naturligvis heller ikke været tale om nogen egentlig skuespillermæssig udfordring i den historie. (Dogs of War – England 1980). P.C.

PIGE I PANT

Instruktør: WALTER BERNSTEIN

Det er fjerde gang Damon Runyons korte historie om bookmakeren og den lille pige er udgangspunktet for en film, og den nye version af historien ejer et enormt fortrin frem for de foregående: Walter Matthau, der ikke blot ser ud, som Runyon i sin tid (1932) beskrev bookmakeren men som også ejer den præcise komiske *timing*, der betyder alt for komedien. Hvor Bernsteins film efter en tid taber pusten (først og fremmest i scener med den kedsommelige Julie Andrews), der evner Matthau at bevare sin figur intakt, og som helhed er filmen ganske charmerende og ganske let at glemme. Man kan notere sig at historien i dag er forældet, at Matthau redder, hvad der reddes kan, og at manuskriptforfatteren Walter Bernstein i sin instruktør-debut klarer sig pænt. (Little Miss Marker - USA 1980). P.C.

SUPERMAN PÅ NYE EVENTYR

Instruktør: RICHARD LESTER

Meget i »Superman på nye eventyr« er en repetition af de effekter, der i Richard Donners »Superman« gjorde sig godt. Forklaringen er dels, at mange special effectsscener blev lavet allerede da Donner instruerede sin film, dels at en film som »Superman på nye eventyr« er så kostbar, at en hvilken som helst producent vil forlange, at en hvilken som helst instruktør holder sig til det sikre.

Christopher Reeve og Margot Kidder i »Superman II«

Der er med andre ord ikke meget lestersk over filmen, hvis spektakulære effekter ellers med fordel kunne være benyttet af Lester som et gigantisk farceindslag (der er svage mindelser om Mack Sennett i filmen), hvor Det nu er meningen at vi skal tage historien alvorligt, sådan da. Men skurkene er ikke skurkagtige nok, og Superman er ikke super nok. Heller ikke det opreklamerede seksuelle eventyr, som Superman og Lois Lane kaster sig ud i tilføjer filmen nye kvaliteter i forhold til Donners historie. I øvrigt drejer det sig i dette kapitel af eventyret om de tre Krypton-forbrydere, der i den foregående film fik lov til at svæve i rummer, nu kommer til jorden, som de hurtigt underlægger sig. Så kommer Superman ... (Superman II – England 1980). P.C.

URBAN COWBOY

Instruktør: JAMES BRIDGES

Selv om John Travolta ikke er nogen ny Dustin Hoffman eller Robert De Niro, er han heller ikke helt så håbløs en skuespiller, som mange gnavpotter hinsides teenager-alderen gerne vil gøre ham til. Til gengæld er han med sin blide og bløde apparition udpræget fejlplaceret i denne film som ølbællende, øretæveuddelende oliekildearbejder i Houston, Texas samt råstærk betvinger af den rokkende og vrikkende mekaniske tyr i Gilley's gigantiske honky-tonk værtshus samme sted. Her mødes storbyens pseudo-cowboys i en alt andet end urban atmosfære, og her søger filmen tilflugt, hver gang den spinkle kærlighedshistorie mellem Travolta og Debra Winter skal peppes op. Med deres umodne adfærd og primitive reaktioner kan ingen af filmens personer vække interesse, og med al sin bestøvlede banalitet får »Urban Cowboy« én til at formode, at James Bridges (»Kina syndromet«) ikke er bedre end de manuskripter, han får udleveret. (Urban Cowboy – USA 1980). E.I.

DEN VILDE FLUGT

Instruktør: RONALD NEAME

Trods sin danske titel er filmen ikke særligt vild, for den efterhånden sjældent aktive veteran Ronald Neame har instrueret i et temmeligt adstadigt tempo og uden en ligefrem gnistrende humoristisk veloplagthed. Historien om en erfaren CIA-agent, der hævner sig på et urimeligt narrehoved af en chef ved at gå under jorden og derfra publicere sine for CIA og KGB pinligt afslørende memoarer, er morsommere tænkt end realiseret, men reddes nogenlunde helskindet hjem af en enkelt mands glørværdige indsats: en veloplagt Walter Matthau kaster hele sit komiske talent ind i rollen som den snedige CIA-agent og gør ham til en tænksom filur, der har gennemskuet alverdens naragtighed og nu morer sig med at afsløre den. Glenda Jackson spiller hans veninde, men hun og de øvrige sidefigurer er kun drabanter omkring Walter Matthaus lysende planet, og filmen er hans fra ende til anden, selv om de to ender er lovligt langt fra hinanden. (Hopscotch – USA 1980). E.I.

Musik

Nicolas Barbano

Michael Gore: Fame (RSO 2394 265)

Hvordan såvel filmen som pladen har fået så stor succes som tilfældet er, vil altid være mig en gåde. Soundtrackets forskellige disco-numre er ligeså almindelige og uinteressante som hovedpersonernes psykologiske soap-rollemer. Filmens vel nok mest omtalte nummer, »Hot Lunch Jam«, er akkurat ligeså stor en gang »jam« som filmens koreografi, der på intet tidspunkt bliver andet end rytmisk rod. Så egentlig passer de meget godt sammen, soundtracket og filmen!

Sangen »Out here on my own«, smukt sunget af Irene Cara, er et enkelt lyspunkt, og finalen »I sing the body electric«, en sammenblanding af præstationer fra et symfoniorkester og en beatgruppe, er ikke helt ligegyldigt, selvom ideen med at blande ny og gammel musik blev brugt bedre i »Xanadu«. Endvidere er det ikke lykkedes mig at finde ud af, hvordan Paul McCrane har fået lov til at fremføre sin egen »Is it okay if I call you mine?«, eller hvad den i det hele taget laver på pladen, for slet ikke at tale om i filmen, bortset fra at den der gav en af de fire fotografer lejlighed til at prale med kameraets zoom-optik. Men det er ligesom ikke helt udskyldning nok.

Udover »Out here on my own« og Dominic Bugatti & Frank Musker's »Dogs in the yard« er albummet altså et stemningsløst flop. Hvis jeg ikke vidste det, ville jeg aldrig have gættet, at det er Alan Parker, manden, der gav os »Bugsy Malone«, der står bag det her.

John Farrar & Jeff Lynne: Xanadu (Jet LC 526)

Allerede med forteksterne slås den musikalske stemning i Xanadu fast: 40'er swing, 70'er disco og future-rock. I stedet for »future-rock« kunne jeg med ligeså stor ret have skrevet: ELO.

Det er rart, at nogen forsøger at vise, at der ikke findes én ultimativ musik-genre, men at såvel ny som gammel musik kan være stemningsfyldt og indeholde gode rytmer. Det burde ikke være nødvendigt at skulle smække dette lige ind i hovedet på folk med så stærke midler som Cinemascope og Dolby Stereo, men med den musik-monogami der hersker i dag er det desværre nok nødvendigt!

Og så er det endnu mere rart, at det er gjort så godt! Xanadu er jo ikke bare en god film, musikken i den er også fremragende.

Electric Light Orchestra's fine præstationer egner sig vel bedre som discoteksmusik end som stemningsskabende filmmusik, men Robert Greenwald har heldigvis indset dette, og har placeret dem i de sekvenser, der lægger mest vægt på rytmik og dans. ELO's musik er skrevet af Jeff Lynne, mens filmens øvrige sange er frembragt af John Farrar (soundtrack-albummet indeholder, ikke forbavsende, intet af Barry »Dillinger« DeVorzon's instrumentale-musik). Farrar må for min skyld godt fortsætte med at skrive musik for film. Hans sange indeholder både glæde og stemning. Hittet »Magic« virker ikke så magisk på pladen som i filmen, hvor det i samarbejde med fotografering, dans og animeret trylle-skær skabte en næsten Spielberg'sk stemning af uimodståelig tiltrækning, fortryllelse, erotik og overjordiske fænomener. Så står numre som »Dancin'«, et velskrevet musikalsk orgie, hvor et swing-band og et rock-band (sidstnævnte »The Tubes«) duellerer, for, til sidst at smelte sammen i én musikalsk helhed, og den lille hyggelige »Whenever You're away from me«, sunget af Olivia og Gene Kelly, bedre alene.

Men selvom man ikke ser bort fra hvad der er bedst hvor, er Xanadu-albummet alligevel et plet-skud, hele vejen igennem. Og Olivia Newton-John viser endnu engang, at hun holder sig i top-form.

John Barry: The Black Hole (VIS 5008)

Her er så det første digital-indspillede film-soundtrack, og *wheew*, en lyd-kvalitet! Desværre er efterspørgselen på de nye digital-plader så stor, at de amerikanske pladeselskaber må producere dem med stor hast, hvilket ofte resulterer i, at man ikke når at rense formene, og der derfor kommer en masse støj på pladerne. Dette er også sket med en del af Black Hole-pladerne, så vær opmærksom på problemet ved evt. køb!

Det lader til, at John Barry endelig har fundet sig til rette i sin »nye« stil. Musikken her er noget af det bedste han har lavet (efter min mening kun overgået af »Goldfinger« og »Løve ved Vintertide«), langsom og dystert, men med en stemning og en indre energi, der synes inspireret af Peter Ellenshaw's geniale, ikke for ingenting Oscar-nomierede, fotografering (jeg vil tillade mig *ikke* at give Frank Phillips æren).

På samme måde som filmen med vilje er *underbelyst*, så alt lys synes at komme fra stjernerne og de forskellige instrument read-outs, tager Barry's musik, ligeledes under-drevet og dystert afstand fra både action og bevægelse, og giver kun med spredte militær-trommer antydning af, at der er et slag igang. Resultatet er et perfekt ægteskab mellem det auditive og visuelle!

Det eneste action-nummer er faktisk filmens overture, der naturligvis manglede på den danske kopi. Musikken her kunne være skrevet af Erich Wolfgang Korngold, og får mig hver gang jeg hører den til at tænke på Errol Flynn. Det er et dejligt sykke musik, men efter min mening malplaceret i en film som »Det Sorte Hul«. På pladen fungerer det dog perfekt, og virker som en åbnings-fanfære, der gør den efterfølgende musiks rolige, velovervejede og dystre toner så meget mere overraskende og virkningsfulde.